

POSTANOWIENIE

Dnia 24 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzczak

w sprawie z powództwa Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej
w S. i G. B.

przeciwko P. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o ochronę dóbr osobistych i zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 stycznia 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powodów

od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)

z dnia 24 kwietnia 2018 r., sygn. akt I ACa (...),

**1. przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania w odniesieniu do
skarżącej Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-
Kredytowej w S.;**

**2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w
odniesieniu do skarżącego G. B.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powódki Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej w S. i powoda G. B. od wyroku Sądu Okręgowego w G. , oddalającego powództwo o ochronę dóbr osobistych i zapłatę w związku z wypowiedzią prasową przeciwko P. Sp. z o.o. w W..

We wspólnej skardze kasacyjnej od wyroku Sądu Apelacyjnego, wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, skarżący wskazali na istotne zagadnienie prawne, dotyczące indywidualnej ochrony dóbr osobistych członków określonej zbiorowości w przypadku tzw. zniesławienia grupowego (art. 23 i art. 24 § 1 k.c.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przepis ten odpowiada charakterowi skargi kasacyjnej, będącej nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, o dominującym publicznoprawnym charakterze, przysługującym od orzeczeń wydanych po przeprowadzeniu dwuinstancyjnego postępowania sądowego, w którym sąd pierwszej i drugiej instancji dysponuje pełną kognicją w zakresie faktów i dowodów. W powiązaniu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. oznacza to, że w skardze kasacyjnej nieodzowne jest powołanie i uzasadnienie okoliczności o charakterze publicznoprawnym, które stanowią wyłączną podstawę oceny pod kątem przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W sytuacji, w której skarga kasacyjna jest wnoszona wspólnie przez współuczestników sporu niebędących współuczestnikami koniecznymi (art. 72 § 2 k.p.c.) lub jednolitymi (art. 73 § 2 k.p.c.), istnienie okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (przyczyn kasacyjnych) podlega ocenie w odniesieniu do każdego ze współuczestników z osobna. Przyczyna kasacyjna dotycząca jednego ze współuczestników nie uzasadnia tym samym przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej pochodzącej od drugiego współuczestnika, jeżeli nie odnosi się także do jego sytuacji prawnoprocesowej. Teza ta dotyczy nie tylko współuczestnictwa formalnego, w przypadku którego każdy ze współuczestników składa w istocie własną skargę kasacyjną, mimo sporządzenia jej w jednym piśmie procesowym, a zainicjowane w ten sposób postępowanie kasacyjne integruje dwie lub więcej spraw kasacyjnych w ujęciu techniczno-prawnym, lecz także współuczestnictwa materialnego. Na etapie postępowania kasacyjnego każdy ze

współuczestników materialnych, podobnie jak każdy ze współuczestników formalnych, ma własny, samodzielny interes w zaskarżeniu prawomocnego wyroku, co sprawia, że więź prawna wiążąca współuczestników materialnych ulega istotnemu osłabieniu. W konsekwencji współuczestnictwo materialne jest traktowane w postępowaniu kasacyjnym w sposób zbliżony do współuczestnictwa formalnego (por. odpowiednio postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2005 r., I PZ 35/04, OSNP 2006, nr 1-2, poz. 15, z dnia 26 listopada 2009 r., I CZ 78/09, niepubl., z dnia 9 listopada 2011 r., V CSK 54/11, niepubl., z dnia 10 stycznia 2018 r., I CZ 137/17, niepubl., i z dnia 19 stycznia 2018 r., I CZ 148/17, niepubl.).

Skarga kasacyjna została *in casu* wniesiona przez współuczestników, którzy wywodzili swoje roszczenia z naruszenia dóbr osobistych w jednej publikacji prasowej. Współuczestnictwo to nie miało charakteru koniecznego ani jednolitego, co oznaczało, że postępowanie z udziałem obojga współuczestników po stronie powodowej nie musiało się toczyć łącznie (*arg. a contrario* z art. 72 § 2 k.p.c.) oraz że wyłączone było działanie art. 73 § 2 k.p.c., zgodnie z którym czynności procesowe współuczestników działających są skuteczne wobec niedziałających.

Sformułowane we wniosku zagadnienie prawne, dotyczące tzw. zniesławienia grupowego, dotyczyło legitymacji materialnej skarżącej Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, którą zanegował Sąd Okręgowy, a pogląd ten został następnie co do zasady podzielony przez Sąd Apelacyjny. Problem wskazany we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie mógł natomiast odnosić się w żadnym zakresie do skarżącego G. B. , który – jak wynikało z *petitum* pozwu – występował z żądaniem ochrony własnych dóbr osobistych, z racji wymienienia go w spornym materiale prasowym. Jednocześnie, we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawiono żadnych innych okoliczności, które mogłyby uzasadniać merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej wobec skarżącego G. B. . Podkreślenia wymagało w tym miejscu, że przy orzekaniu o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy bada jedynie wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego motywy, nie wnikając w treść podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (por. postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16, niepubl., i z dnia 15 marca 2019 r., IV CSK 376/18, niepubl.).

W okolicznościach sprawy brakowało również podstawy do zastosowania art. 398⁶ § 1 w związku z art. 398⁴ § 2 k.p.c. Skarżący współuczestnicy złożyli wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i przedstawili w nim przyczynę kasacyjną w postaci istotnego zagadnienia prawnego, co odpowiadało wymaganiu określonymu w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Zagadnienie to nie odnosiło się jednak do sytuacji prawnej skarżącego G. B. , a w konsekwencji rozstrzygnięcie tego zagadnienia nie mogło mieć wpływu na wynik postępowania kasacyjnego, w zakresie, w jakim postępowanie to dotyczyło skarżącego G. B.. Jedną z zasadniczych przesłanek przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest natomiast to, by prezentowane we wniosku zagadnienie prawne mogło mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy w postępowaniu kasacyjnym (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2014 r., II UK 134/14, niepubl. i z dnia 30 kwietnia 2015 r., V CSK 598/14, niepubl.).

W tym stanie rzeczy należało uznać, że w odniesieniu do skarżącego G. B. nie wykazano żadnej z przyczyn kasacyjnych określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wobec tego skarżącego.

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.